

چشم پابنده

جستارهایی درباره‌ی هنر

پنده ان شملیه چشم پابنده

نامیالی چشم

پنده رده‌ای رده‌ای چشم

پندارن بیامه

نشانه‌ای چشم

رسمی

رسمی

www.ketab.ir

۲۰

رسمی

۲۰

۲۰

رسمی

رسمی

(۱۰)

رسمی

رسمی

رسمی

۲۰

رسمی

رسمی

(۲۰)

WW

cheshmepublication

cheshmepublication

ترجمه‌ی آیتین رادمنش

جولین بارنز

همنیله هشیپ

www.ketab.ir

سرشناسه: بارنز، جولیان، ۱۹۴۶ م

Barnes, Julian

عنوان و نام پدیدآور: چشم پاینده: جستارهایی درباره‌ی هنر / جولین بارنز / ترجمه‌ی آبتین رادمنش
مشخصات نشر: تهران: نشر گیلگمش، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۴۴۴ ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۸-۰۱-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: Keeping an eye open: essays on art, 2015

یادداشت: نمایه

عنوان دیگر: جستارهایی درباره‌ی هنر

موضوع: هنر نوین -- قرن ۱۹ م

موضوع: Art, Modern--19th century

موضوع: هنر نوین -- قرن ۲۰ م

موضوع: Art, Modern--20th century

شناسه‌ی افزوده: رادمنش، آبتین، ۱۳۶۴، مترجم

رده‌بندی کنگره: N۶۴۴۷

رده‌بندی دیویی: ۷۰۹/۰۴

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۸۲۷۹۳۴۷

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیپا

رده‌بندی نشر گیلگمش: هنر

چشم پاینده
- جستارهایی درباره‌ی هنر -
جولین بارنز
ترجمه‌ی آبتین رادمنش

ویراستار: محمدرضا ابوالقاسمی
مدیر هنری: سعید فروتن
همکاران آماده‌سازی: ناهید شادیده، سارا علاءالدینی
ناظر تولید: امیرحسین نجوانی
لیتوگرافی: باختر
چاپ: نقش ایران
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰، تهران
ناظر فنی چاپ: یوسف امیرکیان
حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر گیلگمش است.
هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۵۸-۰۱-۳

دفتر مرکزی نشر چشمه: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲.
تلفن: ۸۸۳۳۳۶۰۰ — کتابفروشی نشر چشمه‌ی کریم‌خان: تهران، خیابان کریم‌خان زند، نیش
میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰۷. تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶ — کتابفروشی نشر چشمه‌ی کوروش: تهران، بزرگراه
ستاری شمال، نیش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری کوروش، طبقه‌ی پنجم واحد ۴. تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۹
— کتابفروشی نشر چشمه‌ی آرن: تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرح‌زادی، پلاک ۱۰، طبقه‌ی دوم به بزرگراه نیایش،
خیابان حافظی، نیش خیابان فخرامقدم، مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۲. تلفن: ۷۵۹۳۵۴۵۵ — کتابفروشی
نشر چشمه‌ی بابل: بابل، خیابان شریعتی، روبه‌روی شیرینی‌سرای بابل. تلفن: ۳۲۳۳۴۵۷۱ (۰۱۱)
— کتابفروشی نشر چشمه‌ی کارگر: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی
چهارم، پلاک ۲. تلفن: ۸۸۳۳۳۵۸۳ — کتابفروشی نشر چشمه‌ی جم: تهران، نیاوران، جماران،
مجتمع تجاری جم‌ستتر، طبقه‌ی دوم، پلاک ۱۱. تلفن: ۲۶۴۵۰۸۷۲ — کتابفروشی نشر چشمه‌ی
دلشدگان: مشهد، بلوار وکیل آباد، بین وکیل آباد هجده و بیست (بین هفت‌تیر و هنرستان)، پلاک ۳۸۶.
تلفن: ۳۸۶۷۸۵۸۷ (۰۵۱) — کتابفروشی نشر چشمه‌ی رشت: رشت، خیابان معلم، میدان سرگل،
ابتدای کوچه‌ی هفدهم. تلفن: ۲۱۴۹۸۴۸۹ (۰۹۰) — کتابفروشی نشر چشمه‌ی البرز: کرج،
عظیمیه، بلوار شریعتی، مرکز تجاری فرهنگی مهرادمال، طبقه‌ی پنجم. تلفن: ۳۵۷۷۷۵۰۱ (۰۲۶)

www.cheshmeh.ir

cheshmehpublication

cheshmehpublication

تلفن پخش کتاب چشمه: ۷۷۷۸۸۵۰۲

فهرست

۱۰	یادداشت مترجم
۱۴	درآمد
۲۶	۱. ژریکو: استحاله‌ی فاجعه به هنر
۵۶	۲. دلاکروا: چه قدر رمانتیک؟
۷۴	۳. کوربه: آن طوری نیست، این طوری است
۹۰	۴. مانه: سیاه‌وسفید
۱۱۲	۵. موریزو: «بدون شغل»
۱۲۸	۶. فانتن لاتور: ردیف مردان
۱۴۲	۷. سزان: مگر سیب تکان می‌خورد؟
۱۵۶	۸. نویسنده‌ها و نقاشان ۱
۱۷۲	۹. دگا: هوم، هه، ها
۱۸۸	۱۰. دگا: وزنان
۲۰۰	۱۱. کست: نبسته است او را کسی دست و پای
۲۱۲	۱۲. ردون: بالا، بالا!
۲۲۸	۱۳. ون گوگ: سلفی با آفتاب‌گردان‌ها
۲۴۲	۱۴. نویسنده‌ها و نقاشان ۲

۲۶۲	۱۵. یونار: مارت، مارت، مارت، مارت
۲۷۸	۱۶. وویار: شما صدایش کنید ادوار
۳۰۲	۱۷. والوتون: نبی اجنبی
۳۲۴	۱۸. براک: قلب نقاشی
۳۴۰	۱۹. فرانسه به روسیه می رود
۳۵۴	۲۰. مگریت: پرنده به تخم
۳۶۶	۲۱. اولدنبورگ: کیف نرم خوش
۳۷۸	۲۲. اما به هنر بدل می شود؟
۳۹۰	۲۳. فروید: برهه نگر
۴۱۴	۲۴. هاجکین: سخنانی برای اچ. اچ.
۴۲۸	یادداشت ها
۴۳۲	سپاس گزاری
۴۳۴	نمایه

یک. جستارنویسی هنری را می‌توان یک جور نقد هنری هم به شمار آورد که بین اهل قلم، اعم از رمان‌نویس و شاعر (و البته فیلسوف)، سابقه‌ای دراز و محبوبیتی فراوان دارد و لابد حکمی دو کار است که خود نقاشان کم‌تر سراغ آن می‌روند (در همین کتاب خواهید خواند که مثلاً ماتیس می‌گفت نقاشان باید بدهند زبان‌شان را ببرند — همانند که یکی از خواندنی‌ترین و البته معدود مجموعه جستارهای فارسی درباره‌ی نقاشی که من می‌شناسم به قلم یک نقاش است^۱).

دو. جستار را معمولاً نوشته‌ای می‌دانند که واجد سویه‌ای شخصی است و مثلاً به اندازه‌ی متنی فلسفی ادعای اعتبار عام ندارد. هستند نویسندگانی که کاری به کار «واقعیات» و «منطق» و «تاریخ» ندارند و عنان ذهن‌شان را رها می‌کنند و تفسیری شخصی پدید می‌آورند (که از قضا معمولاً هم ادعای اعتبارشان بیش‌تر است). اما نویسندگان دیگری هم هستند که واقعیات را کنار هم می‌گذارند و نیم‌نگاهی

۱. محسن وزیری مقدم،
چهارده گفتار درباره‌ی
نقاشی، گرافیک و
مجسمه‌سازی، مؤسسه‌ی
نشر شهر، چاپ اول،
۱۳۹۱.

هم به تاریخ دارند و می کوشند پازلی منطقی تر بچینند. جولین بارنز به نظرم در زمره‌ی دومی هاست.

سه. سبک جستارنویسی بارنز به سبک داستان‌نویسی اوبی شباهت نیست؛ ترکیبی از خاطره و تاریخ و روایت و شخصیت‌پردازی و قصه‌پردازی و، در نهایت، چیزی که می‌توان اسمش را گذاشت تفسیر؛ یعنی رسیدن به توضیحی از اثر هنری و معنای آن پس از کندوکاوی در واقعیت و تاریخ و غیره. در برخی جستارها «مسئله» پیرامون یک تابلو می‌گردد (مثلاً فصل ژریکو یا مانه)، در برخی دیگر پیرامون سبک یا جایگاه تاریخی هنرمند است و می‌کوشد پرتله‌ای کلی از نقاش به دست دهد، اما گاهی هم به مسائل کلی‌تری در عالم هنر نظر دارد (مثلاً فصل «اما به هنر بدل می‌شود؟» و گریزهای دیگری که در فصل‌های دیگر کتاب می‌زند)؛ گاهی هم البته تقریباً هیچ صحبتی از تابلوهای هنرمند نیست (مثلاً فصل «هاجکین»، که شاید بیراه هم نباشد چون نوشتن درباره‌ی تابلوهای انتزاعی واقعاً کار آسانی نیست). به هر تقدیر، همیشه هم قرار نیست «واکاوی» مهمی رخ دهد و آدم خیال کند که «دستگاهی نظری» یافته که می‌تواند زمین‌رزمان — و از جمله هنر — را با آن «توضیح» دهد. لطف جستارنویسی، آن هم به قلم یک زمان‌نویس، شاید در همین باشد.

چهار. بارنز، که خودش متولد لستر انگلستان است، به فرانسه و فرهنگ فرانسوی علاقه‌ی فراوانی دارد (مجموعه جستاری هم درباره‌ی فرهنگ فرانسوی نوشته) و اگر نگوییم همه، دست‌کم بخش بزرگی از هنر مدرن به دست فرانسوی‌ها (یا به دست خارجی‌هایی ساکن فرانسه) رقم خورده است. از سویی نیز طبیعی است که چنین متنی پُر از اسامی هنرمندان و نویسندگان و اشخاص باشد. عبارات فرانسوی‌ای که می‌بایست در پانوشت بیاید تا خواننده متوجه شود که در متن اصلی به همین صورت آمده است، اما اگر قرار بود اسم همه‌ی اشخاص پانوشت و توضیح داشته باشد، تعداد پانوشت‌های کتاب سر به فلک می‌گذاشت و خواندن متن هم تا حد زیادی مختل می‌شد. نسخه‌ی اصلی کتاب نمایه ندارد البته، اما اسم اشخاص را، تا جایی که از دستم درنرفته، در نمایی انتهای کتاب به همراه ضبط لاتین آن آورده‌ام

تا کار جست‌وجو کمی ساده‌تر شود. در پانوشته‌ها نیز فقط کوشیده‌ام مواردی را توضیح دهم که به نظرم برای فهم متن ضروری است — ضمناً همه‌ی پانوشته‌ها از مترجم و همه‌ی پی‌نوشت‌ها از نویسنده است. از معرفی اسامی نیز صرف‌نظر کردم چون حتی اگر به ذکر سال تولد و مرگ و یک معرفی نیم‌خطی هم بسنده می‌کردم، مقدار قابل توجهی بر ابعاد عجالتاً قطور کتاب افزوده می‌شد. گذشته از این، اسامی را می‌توان به سادگی گوگل کرد و، اگر طرف نقاش باشد، نیم‌نگاهی هم به تابلوهایش انداخت، و خب اصل کار هم دیدن تابلوهاست، نه فقط خواندن درباره‌ی آن‌ها.

پنج. ترجمه‌ی حاضر از روی ویراست جدید کتاب (چاپ ۲۰۲۰) انجام شده که از ویراست قبلی هفت جستار بیش‌تر دارد. از حیث تاریخی، نخستین جستار این مجموعه («ژریکو») نوشته‌ی ۱۹۸۹ است و واپسین آن («نویسنده‌ها و نقاشان ۲») نوشته‌ی ۲۰۲۰.

شش. محمدرضا ابوالقاسمی لطف کرد و پیش‌نویس ترجمه را خواند و ایراداتی را برطرف کرد و پیشنهادهای بسیار سودمندی داد و در ترجمه‌ی عبارات لاتین و فرانسوی و ضبط اسامی فرانسوی نیز کمک بزرگی کرد. عنوان کتاب نیز به پیشنهاد ذوق اوست. از او صمیمانه سپاس گزارم. هر چند گفتن نمی‌خواهد که مسئولیت هر خطایی با من است.